

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
29 juni 2021

Eindtermijn
6 juli 2021

Onderwerp

Beheerovereenkomst Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard 2022-2027

Advies

1. Aan te gaan de beheerovereenkomst NNN Krimpenerwaard 2022-2027 met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard, waarmee het beheer van de provinciale natuurgronden in de Krimpenerwaard wordt geregeld;
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten over de beheerovereenkomst met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard;
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de beheerovereenkomst met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard;

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan de heer B.K. Potjer, gedeputeerde Natuur van de Provincie Zuid-Holland, om de beheerovereenkomst NNN Krimpenerwaard 2022-2027 met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Beheerovereenkomst NNN Krimpenerwaard 2022-2027
2. Brief aan PS inzake beheerovereenkomst Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard 2022-2027
3. Advies AKD over de toepassing van het gelijkberechtigingsbeginsel in het gebiedsproces NNN Krimpenerwaard d.d. 31 mei 2021
4. Machtiging Commissaris van de Koning

1 Toelichting voor het College

Zie GS-brief. De beheerovereenkomst met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard (NBC) is het sluitstuk waarmee het beheer van de volledige 2.250 ha Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de Krimpenerwaard wordt geregeld.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 2.115.000,00 voor 6 jaar (2022-2027)
Programma	: Programma 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Rechten en plichten

De beheerovereenkomst schept over en weer (afdwingbare) rechten en plichten. Het NBC is verplicht tot de uitvoering van het beheer en onderhoud van de provinciale natuurgronden. De algemene verplichting van de provincie is om hiervoor geld en onroerende zaken aan het NBC ter beschikking te stellen.

Ter beschikking stellen van gelden

De provincie moet gedurende de inrichtingsfase eigenaar blijven van de gronden om recht te houden op de BTW-teruggave van de inrichtingsmaatregelen. Dit betekent dat het NBC tot en met 2027 geen gebruik kan maken van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL), omdat alleen eigenaren of erfpachters deze subsidie kunnen aanvragen. Daarom wordt gebruik gemaakt van een alternatieve subsidiemogelijkheid, zijnde een meerjarige begrotingssubsidie (met dezelfde SNL-tarieven¹). Hiertoe zal een voorstel voor een subsidieplafond via de begroting 2022 aan de Staten worden voorgelegd. De hiervoor benodigde gelden zijn reeds beschikbaar in het meerjarige SNL-beheerbudget.

Bij de uiteindelijke subsidiebeschikking bestaat de mogelijkheid om -waar nodig- nadere voorwaarden te stellen of zekerheden te verlangen.

Ter beschikkingstelling van gronden

De provinciale gronden worden op basis van een pachtovereenkomst voor zes jaar aan het NBC ter beschikking gesteld. De voornoemde begrotingssubsidie wordt voor deze pachtgronden verstrekt. De pachtovereenkomst, die op 1 januari 2022 ingaat, wordt na de zomer gesloten op basis van de meest actuele eigendomssituatie (ambtelijk mandaat). De pachtovereenkomst is marktconform en in overeenstemming met de natuurvoorwaarden.

Een oordeel over de toepassing van het principe van gelijkberechtiging is vervat in het juridisch advies van AKD van 31 mei 2021. Volgens AKD is het verdedigbaar dat de provincie in dit geval kiest voor de uitgifte van grond in pacht aan het NBC (zonder dat andere partijen in de

¹ Uitgaande van de SNL-normvergoeding per 2022 van 84 procent van de standaardkostprijzen van de landelijke Index Natuur en Landschap.

gelegenheid zijn gesteld om hiervoor te opteren) en daarbij afwijkt van de Nota Grondbeleid. Wel adviseert AKD om dit goed in het GS-voorstel te motiveren. Overeenkomstig het AKD-advies worden hieronder samengevat waarom de provincie het wenselijk vindt om gelet op de NNN-opgave de gronden direct te verpachten aan het NBC.

- i. De provincie stimuleert zelfrealisatie. Dit heeft als gevolg dat er meerdere beheerders in hetzelfde gebied opereren. Om onnodige versnippering tegen te gaan, is het wenselijk om het beheer van de gronden onder te brengen bij één partij, die niet alleen de beschikbare subsidiegelden zal verdelen maar ook de één-loketfunctie vervult voor de volledige 2.250 ha;
- ii. Gelet op het gebiedsproces en efficiënt beheer is het wenselijk om het beheer van de gronden op te pakken in samenwerking met partijen die reeds grond bezitten in de Krimpenerwaard. De particuliere zelfrealisatoren zijn uitdrukkelijk vertegenwoordigd in het NBC en het collectief is dan ook de meest aangewezen partij om de gronden te pachten;
- iii. De Provincie is in dit kader in overleg getreden met verschillende stakeholders en grondeigenaren uit het gebied, zoals Stichting Zuid-Hollands Landschap en vertegenwoordigers van de agrariërs;
- iv. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van het NBC, die de loket- en beheerfunctie gaat vervullen;
- v. Hiermee wordt strikt genomen afgeweken van het beleid inzake level playing field, maar hier staat tegenover dat in ieder geval (vertegenwoordigers van) verschillende grondeigenaren vanuit natuur en landbouw uit het gebied betrokken zijn bij het voortraject en dat ook hun belangen via het NBC zijn behartigd.
- vi. Tenslotte is in de beheerovereenkomst vastgelegd dat het NBC eigen beleid zal vaststellen met betrekking tot het (onder)verpachten van gronden, welk beleid gebaseerd zal zijn op objectieve criteria. Dit betekent dat er nog steeds op een transparante wijze door belangstellenden kan worden gepacht (onderpacht), zij het uiteraard onder voorwaarden.

In overeenstemming met de Nota Grondbeleid zullen wij te zijner tijd het voornemen publiceren om de gronden in de loop van 2027 in erfpacht uit te geven aan het NBC². Dit betekent dat ook andere partijen de mogelijkheid krijgen om kennis te nemen van dit voornemen en eventueel hun interesse kenbaar kunnen maken. In dat laatste geval kan de provincie alsnog besluiten tot een inschrijvingsprocedure (vergelijkbaar met een meervoudige aanbesteding).

De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt de heer B.K. Potjer, gedeputeerde van Natuur, gemachtigd om de overeenkomst namens de provincie te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Op 12 oktober 2016 hebben PS ingestemd met een overgangsperiode voor de zelfrealisatie van een deel van het NNN. Dit vooruitlopend op het vaststellen van de instrumenten zoals vastgelegd in de Instrumentenkoffer voor de uitvoering van het

² Op dat moment is ook sprake van verkoop van een zakelijk recht. Bij de pacht blijft het eigendom geheel bij de provincie.

NNN voor de provincie Zuid- Holland³. Gedurende deze overgangperiode:

- worden één of meer beheerorganisaties in de regio opgericht;
- worden met ondernemers duurzame afspraken gemaakt over het beheer;
- wordt terughoudend omgegaan met verkoop van grond. Grond zal bij voorkeur in geliberaliseerde pacht worden uitgegeven.

In de Krimpenerwaard is als volgt uitvoering gegeven aan dit PS-besluit. Op 9 oktober 2020 is het Natuurbeheercollectief opgericht, bestaande uit landbouw- en natuurorganisaties uit het gebied. Met agrarische ondernemers in de Krimpenerwaard is in april 2021 de eerste Uitvoeringsovereenkomst zelfrealisatie gesloten; verwacht wordt dat in de loop van 2021 er meer zullen volgen.

Provinciale natuurgrond in de Krimpenerwaard wordt voor het overgrote deel niet verkocht, maar eerst in pacht uitgegeven. Koop of erfpacht kan later volgen, op basis van behaalde resultaten en nader te maken afspraken, inclusief kwalitatieve verplichtingen.

3 Proces

De Stuurgroep Krimpenerwaard is verantwoordelijk voor de tijdige realisatie van het NNN Krimpenerwaard. Realisatie wil zeggen het beschikbaar krijgen van de grond (via verwerving of zelfrealisatie door de eigenaar) en inrichting. De provincie is verantwoordelijk voor het regelen van het beheer en is daarnaast ook grondeigenaar. Zelfrealisatoren hebben, om de natuurinclusieve bedrijfsvoering rendabel te krijgen, extra natuurgrond nodig. Deze worden gepacht van de provincie als onderdeel van de afspraken vastgelegd in een Uitvoeringsovereenkomst. Ook voor deze gepachte gronden moet het beheer worden geregeld. Dit heeft het afgelopen half jaar geleid tot een intensief overlegtraject tussen Stuurgroep, provincie en NBC, met als doel het goed op elkaar afstemmen van de relatie tussen (zelf)realisatie en beheer. Dit heeft geleid tot brede consensus binnen het gebiedsproces Krimpenerwaard over het duurzaam beheer van ca. 780 ha provinciale grond binnen het NNN, als sluitstuk van de totale beheer van de 2.250 ha.

In het najaar van 2021 worden nog afspraken gemaakt worden over de invulling van de 1-loketfunctie van het NBC, zodat de provincie in het vervolg één aanspreekpunt heeft voor het beheer van de volledige 2.250 ha in de Krimpenerwaard (dus inclusief de natuurterreinen van het Zuid-Hollands Landschap en de eigen gronden van particulieren). De te leveren prestaties en de vergoeding hiervoor worden apart geregeld in een Samenwerkingsovereenkomst.

Provinciale Staten worden met een GS-brief geïnformeerd.

4 Participatie en rolneming

De opgave is het regelen van het beheer van het NNN in de Krimpenerwaard. De realisering en instandhouding van het NNN is een wettelijke taak van de provincie. De jaarlijkse groei van het

³ Instrumentenkoffer bestaande uit de instrumenten 1. Duurzaam Beheer, 2.Langjarig beheer, 3. Grond,4. Lening en Garantie, 5. Bestemmingsplan, 6. Dealmaker, 7. Subsidieregeling (Kwaliteitsverbetering) Natuur en Landschap, 8.Peilbesluit

aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave is dan ook een wettelijke indicator.

De provinciale rol hierbij is die van een presterende en samenwerkende overheid. Presterend omdat er een opgave ligt om het beheer van 2.250 ha NNN in de Krimpenerwaard te regelen, teneinde de natuurdoelen te behalen. Samenwerkend omdat deze doelen samen met agrariërs, natuurbeheerders, gemeente en hoogheemraadschap moeten worden bereikt, waarbij er ook ruimte is voor maatwerk en voor extensief agrarisch medegebruik.

Dit betekent dat de provincie op ambtelijk en bestuurlijk niveau overlegt met de regio, waarbij verschillende participatievormen naast elkaar worden toegepast. Het gaat dan om informeren (bv. uitleg over bestaande subsidieregelingen), raadplegen (verzoek aan de Stuurgroep om het proces te begeleiden om te komen tot een beheercollectief), samenspel (bestuurlijk overleg om gezamenlijk tot een systeemkeuze voor het beheer te komen) en meewerken (bv. kansen pakken om een POP-subsidie voor de Krimpenerwaard binnen te halen).

De betrokken partijen zijn het Programmabureau Krimpenerwaard, de gemeente Krimpenerwaard, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, het Zuid-Hollands Landschap, de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Weidehof, de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard en de agrarische Natuurcoöperatie Krimpenerwaard en het NBC. Afhankelijk van het onderwerp is er op ambtelijk of bestuurlijk niveau overleg. Bij de architectuur van het participatieproces is leidend wat de opgave en de situatie van dat moment vraagt. Zo is er, toen helder werd dat voor het veiligstellen van de BTW-teruggave alternatieven voor de beheervorm erfpacht moesten worden ontwikkeld, een intensief tijdelijk traject van bestuurlijke overleggen tussen provincie, Stuurgroep en NBC georganiseerd om samen tot een oplossing te komen.

5 Communicatiestrategie

Het regelen van het duurzaam beheer van de NNN-gronden in de Krimpenerwaard is een belangrijke mijlpaal binnen het gebiedsproces. In overleg met de afdeling Communicatie en het NBC wordt de communicatiestrategie hiervoor verder uitgewerkt.